

Vapaaksi Uskonnon Kahleista

MONET työläiset tuntuvat olevan sellaisessa käsityksessä, että uskonnolla ei enää ole kovinkaan lujaa maaperää ihmisten keskuudessa. Mutta näin ei ole asianlaita. Uskonto näyttää vielä tänäpäivänä niin suurta osaa ihmiskunnan keskuudessa, että melkeinpä täytyy ihmetellä, kun toiselta puolelta ajattelee kaikkia niitä suuria ja uskonnon perustaa löyhittäviä saavutuksia, joita tieteen alalla on tehty. Varsin sattuvan esimerkin voisimme saada Suomesta.

Kuten meistä kaikki tietävät, Suomen työväenliike ei ole aivan nuorta. Vuosikymmenien ajat kestänyt toiminta ja työskentely näkyy meille työväenliikkeen historiassa Suomessa. Ja jos otamme huomioon Suomen asukasluvun ja vertaamme sitä työväenliikkeen mukana olleiden ja olevien summalla, niin saamme tulokseksi, että suhteellisesti puhuen varsin huomattavan laajoissa joukoissa Suomessa tunnetaan, tai ainakin on tunnettu työväenliikkeen vaikutus. Tätä kaikkea nyt jos käyttäsimme mittapuuna, niin joutuisimme olettamaan, että Suomessa ei ole erittäinkään suuri jalansija uskonnolla. Mutta niin ei ole asianlaita. Millä sen sitten voimme todistaa? Seuraavalla.

SUOMESSA, kuten tiedämme, on jo jonkun vuoden ollut voimassa niin sanottu uskonnonvapauslaki, jonka mukaan jokainen, ken ei halua kuulua valtiokirkkoon, voi erota siitä ja liittyä johonkin toiseen uskontokuntaan tai olla minkäänlaiseen uskontoon kuulumatta. Tätä lakia, näin sivumennen sanoen, onkin pidettävä tärkeänä saavutuksena omantunnon- ja uskonnonvapauden tiellä.

Mutta uskonnonvapauslain näyttää käyneen samoin, kuin monen muunkin edistyksen ehtoja parantavan toimenpiteen, nimittäin siten, että vain mitättömän pieni prosentti kansasta on käyttänyt sitä hyväksensä, ainakin tähän mennessä. Näin kertovat Suomen työläisten lehdet ja julkaisut. Ja näidenkin joukossa, jotka ovat kirkon jättäneet, on vielä osa sellaisia, jotka ovat siirtyneet toisiin uskontokuntiin sen jälkeen, kun ovat sanoneet itsensä irti valtiokirkosta. Näin ollen siis sellaisten lukumäärä, jotka ovat jääneet minkäänlaisista uskonnollisista järjestöistä ja lahkoista riippumattomiksi, s. o. ovat ottaneet "sielunsa hoidon" omiin käsiinsä, ei ole lähimainkaan sellainen kuin nykyai-

kana jo voisi odottaa. Varsinkin maaseudulla ollaan tässä suhteessa kovin takapajulla. Mutta kerskumiselle ei ole varaa kaupunkilaistenkaan keskuudessa.

Se, että Suomenkin kansa, suurimmalta osalta luonnollisesti köyhälistökansa, joka ei pääse tieteistä koulujen kautta juuri ollenkaan osalliseksi, pysyy vielä uskonnollisesti kiinni kirkossa, vaikka se siitä voisi erota tällä kertaa, osoittaa selvää selvemmin, että suurin osa siitä on henkisesti uneliasta ja että sen valistustasossa on paljon kohottamisen varaa. Vain tällaista, vähätietoista joukkoahan kirkko kykenee pitämään vallassansa kahlitsemalla heidän ajatuksensa omien dogmiensa kahleilla. Jos Suomenkin kansa kokonaisuudessaan olisi korkeammalla tiedollisella tasolla ja jos sikäläinen työväenliike olisi tehnyt perusteellisempaa kasvatustyötä vaikutuspiirinsä keskuudessa, silloin yhä useampi sen yksilöistä huomaisi minkälainen laitos Suomenkin nykyinen valtiokirkko on ja ketä herraa sen paimenet palvelevat.

Ja vielä tässä yhteydessä tulkoon mainituksi, että juuri tämä valtiokirkosta

eronneiden vähälukuisuus on antanut Suomen porvaristolle tilaisuuden käydä lujittamaan otettaan kansan yli. Jopa kokolakia vastaan noustaan kaikenlaisilla moraalisisilla verukkeilla ja muilla keinoilla, kuten käy seville eräästä Suomen "Työläisnuoriso"ssa julkaistusta kirjoituksesta, missä m. m. sanotaan seuraavasti:

"Se, että kirkosta eroamisia on näin vähän tapahtunut, on saanut uskonnonvapauslain vastustajat käyttämään tilannetta hyväkseen sotiakseen tätä lakia vastaan. Valtiokirkosta eroamisten vähäisyys on heidän mielestään muka parhain todistus siitä elävästä ja syvästä uskonnollisuudesta, joka kansassa asuu ja vahvasta luottamuksesta jota se kirkkoa kohtaan osoittaa. Ja näin on tahdottu antaa ymmärtää, että kysymyksessä oleva laki ei ole ollenkaan tarpeen vaatima ja että siitä on enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Jos sen suomaa vapauttaa, niin selitetään, aletaan yleisemmin käyttämään, joudutaan tilanteeseen, joka henkisesti ja siveelliseltä kannalta katsoen on kaikkien vähimmän toivottavaa. Varsinkin korkeakirkkolliselta taholta on tätä seikkaa erikoisesti painostettu, toisin sanoen: tahdottu juuruttaa yleiseksi sellaista käsitystä, ettei kukaan vakavamielinen ja siveellisesti vastuuntuntoinen henkilö jätä kirkkoa, vaan ne, jotka sen tekevät ovat henkisesti kuolleita ja siveellisesti ala-arvoisia ihmisiä, joille näin on varattu tilaisuus vetäytyä syrjään kaikesta hyvästä ja puhtaasta viettämään omaa jumalantonta ja paheellista elämäänsä. Ja kieltämättä tällaisella agitatsioonilla ja eräillä käytännöllisillä toimenpiteillä, joihin onkin ollut vaikutuksensa niin eroamaan aikoviin kuin jo eronneihinkin. Mitä isot huutavat edellä, sitä pienet perässä. Monet kirkosta eronneet henkilöt ovat joutuneet "uskovaisten" silmätikuksi, heitä häväistään ja parjataan, vaikka he elävätkin puhtaampaa ja siveellisempää elämää, kuin monikaan kirkon jäsen kansanaan. Tällätavoin on uskonnonvapauslaki tahdottu leimata polttomerkillä ja saat-
taa jokainen sen suomaa oikeutta hyväk-

seen käyttävä yksilö epäilyksen alaiseksi ja huonoon huutoon."

Tässä maassa, Amerikassa, pitäisi tosin olla uskontovapaus. Näin selitetään. Mutta todellisuudessa jo nykyään alkaa tuo "vapaus" rajottumaan vain siihen, että kukin saa kuulua siihen kirkkokuntaan tai uskonlahkoon kuin haluaa. Nyt jo useissa kouluissa opetetaan uskontoa ja sen opettamisen lisäämistä vaaditaan, varsinkin alimpiin kouluihin. Tällaiset vaatimukset luonnollisestikin saavat alkunsa ja eteenpäin vievän "voimansa" kapitalistien piireistä. Onhan uskonto unijuomaa suurelle kansalle. Alimmissa kouluissa kun saadaan uskonnon opettaminen yleiseksi, niin se tarkoittaa, että työläisten lapset joutuvat siitä osallisiksi ja jäävät sen vaikutuksen alaisiksi, sillä heillä ei ole useinkaan mahdollisuutta jatkaa opiskelua ylempiin kouluihin, joissa opetetaan ja käsitellään tieteen eri aloja, jotka voisivat ainakin löyhyyttä uskonnon juuria, jollei vaan kokonaankin ne hävittä.

Eräs saksalainen tiedemies lausui ker-
ran, että "kuta kauemmaksi tunkeudutaan taapäin sivistykseen, sitä arvokkaammaksi osoittautuu uskonto; kuta korkeammalle sivistyksessä kiivetään, sitä enemmän siirtyy uskonto taustalle ja tiede pääsee korvaamaan sitä." Yleisen sivistystason kohotessa häviää uskonto, ihmiset lopulta eivät tarvitse kirkkoa enempää kuin uskontoakaan. Mutta tämä aika on vielä kaukana ehkä, kaukana juuri sen vuoksi, että uskonto suurin piirtein vielä nykyään istutetaan ihmisiin heidän ollessa lapsia.

Kirkolla on jo vuosisatojen vaikutusaika ja dratitsionit takanaan. Ja vielä lisäksi, saamme ehkä sanoa, suorastaan perinnölliset seikat, vanhempien vaikutus ja lapsena saatu opetus. Ne ovatkin sellaisia tekijöitä, jotka määräävät useimpien ihmisten katsomuksen halki koko elämän ja aikaansaavat sen, että vielä nytkin suurin osa ihmisistä pysyy kirkon yhteydessä ja noudattaa sen vaatimia seremonioita. Etenkin on näin vanhempien ihmisten laita. Juuri heidän on hyvin vaikea jättää ne opit ja tavat, joita ovat koko elämäänsä noudattaneet. Ja eivätkä he myöskään

ole niin vain herkkiä ottamaan vastaan sellaisia uusia elämäkatsomuksia, jotka kykenevät korvaamaan ja tyydyttämään ihmismielessä piilevää uskon kaipuuta tai tarvetta. Jättäessään sen, joka on lapsena hakattu päähän olevan kaikki kaikessa, he voivat tuntea itsensä hyvin "tyhjiksi," entistä köyhemmiksi.

Valveutuneilla työläisillä onkin tällä kertaa kyllin syytä kiinnittää huomiotaan uskontoon nähden. Luonnollisestikaan ei ole tarpeellista julistaa "erikoista soata" kirkkoa vastaan, sen paremmin kuin uskontoakaan vastaan, mutta täytyy lainata enempi huomiota lasten kasvatukselle. Nykyaikana, jolloin lasten kasvatusta yhä enempi ja enempi siirtyy pois kodin piiristä kokonaisuudessaan, saa porvaristo tilaisuuden lujittaa uskontoa ja sen kautta heikentää työväenliikkeen katsomuksia, jolleivät työläiset itse toiselta puolen tarmokkaasti toimien kitke irti niitä "öhdakkeita," joita kouluissa ja muulla tavalla porvariston taholta kylvetään.

Työläisten tulisi muiden päiväkysymysten ohella myöskin ajatella suhdetaan kirkkoon ja uskontoon. Kaikkien täytyy suorittaa ratkaiseva taistelu oman itsensä kanssa, saavuttaa ensin todellinen

henkinen itsenäisyys, ennenkuin he voivat jälkeläisilleen ja työläistovereilleen pätevästi näyttää uskonnon merkitsemättömyyden, vieläpä sen vaarallisuudenkin ajalliseen elämään nähden. Suhteet uskontoon ratkeavat lopullisesti vasta ymmärtämyksen ja vakaumuksen kautta, eikä hetkellisten mielijohdeiden avulla. Ihmiset, jotka eivät voi luopua uskonnosta tietoisina sen valheellisuudesta, voivat helposti joutua sen kahleisiin jälleen, vaikka uskottavat joskus niistä vapaaksi päässeensä.

Mutta ennenkaikkea uskonnon kahleiden hävittämisessä meidän täytyy suunnata katsemme juuri nuorisoon, sillä se voi omata itselleen elämänpohjan, kestävän ja horjumattoman perustan, joka ei kaipaakaan uskonnon ja kirkon tukea, jos sille vain asiat saadaan täysin selviksi. Nuorison tiedon piiriä täytyy avartaa ja sen henkistä pääomaa kartuttaa niillä tiedoilla ja aarteilla, joita tarjoaa nykyinen, puhtaasti inhimillinen tietämys — tiede monien eri alojensa kautta. Seisoohan uskonnon yläpuolella voittaneena mahtina tiede — ja vain uskonnollisissa piireissä enää pidetään uskontoa inhimillisen sivistyksen korkeimpana muotona.

SYY JA SEURAUUS

(Kulkijan päiväkirjasta.)

Olen kulkija. Pyydän ruokaa ja työtä. Toisinaan saan kupillisen kahvia ja muutamaksi tunniksi työtä sieltä täältä. Usein kuljen pitkiä taipaleita ilman ruokaa ja ilman työtä. Minä olen vain puoli-ihminen.

Löytyykö ruokaa ainoastaan yhdelle osalle ihmisiä?

Eikö löydy maatilkkua, jolla minäkin voisin työskennellä?

Löytyy kyllä.

Minkätähden siis kuljen nälkäisenä ja kodittomana? Miksi tunnen sydämeni samanlaiseksi kuin nuo resut, jotka ovat ylläni?

Onko se maailman vika, onko minun oma vikani, että olen vain puoli-ihminen?

Ei, syy ei ole maailmassa eikä minussa, sillä minähän kerjään saadakseni työtä ja maailma odottaa ja kaipaava vahvoja käsivarsia, jotka tahtoisivat työskennellä, mutta eivät voi. Yhteiskunta makaa esteenä minun ja maailman, minun ja työni välillä.

Senvuoksi olen minä vain puoli-ihminen. Senvuoksi olen nälkäinen. Senvuoksi myöskin kerjään.